

Forskningsprosjekt om deling av DNT-hytter – noen resultater

Vi har i perioden 2016-2018 gjennomført en studie av deling av DNT hytter i DNT Ringerikes område. Vi ønsket å se hvordan hyttene deles, erfaringer de som bruker hyttene gjør seg og hva de vurderer som fordeler og ulemper ved bruk. Formålet med arbeidet er å vurdere om og hvordan denne type deling kan overføres til andre sammenhenger både i inn- og utland. I studien har vi besøkt hyttene i Vassfaret, lest gjestebøker, snakket med hyttegjester, DNT Ringerike, intervjuet DNT-medlemmer og gjennomført en spørreundersøkelse blant DNT-medlemmer på Ringerike. Vi ønsker å takke de som har deltatt og håper at resultatene kan ha interesse.

Fordeler og ulemper

De største fordelene som framheves ved bruk av DNT-hyttene er naturopplevelser, frisk luft og mosjon og å gi naturopplevelser videre til barna. De største ulempene som trekkes fram, er at gjester ikke rydder opp etter seg, at det er tungt å bære egen mat til ubetjente hytter og mangel på privatliv. Fra gjestebøker og intervjuer ser vi at mange ser det å ha hytta for seg selv som en slags gullstandard. Likevel er samvær med andre i form av både samtaler, spill og deling av oppgaver oppfattet som positivt. Flere sier også at samvær med andre på hyttene gir en ekstra dimensjon til oppholdet.

Vi ser også at hyttenes standard ikke påvirker hvordan folk vurderer opphold og ønske om retur. Det er tydelig at det enkle friluftslivet fortsatt står høyt i kurs blant de som benytter seg av DNT-hyttene på Ringerike.

Hva gjør man på en DNT hytte?

Gjennomgående er det klare normer for hva man gjør på en DNT-hytte og hvordan man etterlater hytta til neste gjest. Gjester legger for eksempel ofte ny ved klar til nestemann, vasker opp, rer senger og koster gulv. Normene for hvordan man skal etterlate hytta til neste gjest avviker imidlertid noen fra det som er formulert i oppslag på hyttene (for eksempel i forhold til vask av hytta). Mange av de vi har snakket med uttrykker at man bare vet hva man skal gjøre; det kommer av seg selv. Likevel er det uklart for mange om man for eksempel skal etterlate hytta i den stand man fant den, eller om man skal etterlate den i den stand man ønsker å finne den. At det eksisterer normer som ikke samsvarer med reglene for hytteoppholdet, kan gjøre det vanskelig for nye grupper å ta i bruk hyttene. Et hovedtrekk er likevel at det er stor grad av forståelse for prinsippene DNT-systemet er bygget på. Det er basert på tillit og frivillighet, noe om gjør at gjester har et ønske om å bidra til at hyttene ser akseptable ut for de neste gjestene.

Overføring av denne type deling til andre sammenhenger

Studien viser at DNT-systemet i noen grad forutsetter kunnskap om norsk friluftstradisjon, kultur og praksis for bruk av DNT hytter. Mange av de vi har snakket med har vokst opp med et utstrakt friluftsliv og er kjent med de grunnleggende prinsippene for DNT-systemet. De som har barn ønsker ofte å bringe denne kunnskapen videre til sine egne barn slik at kunnskapen går i arv. Vi ser også i motsetning til hva vi hadde forventet, at mange av våre informanter har egen hytte. De er dermed kjent med hva som forventes at man gjør på en hytte. DNT hyttene blir av denne gruppen brukt for å få variasjon i hvor man drar på tur.

Studien er en del av et større forskningsprosjekt om delingsøkonomien hvor vi ser på hvilke effekter delingsøkonomien kan ha både for utvikling av sosial og klimamessig bærekraft. Vi ser også på hvilke faktorer som er viktig for å få til deling og hvilke faktorer som virker begrensende. Det forventes at prosjektet skal bidra med anbefalinger til hvordan ulike delingsløsninger kan utvikles på en bærekraftig måte.

Prosjektet baseres på fire case-studier av ulike former for deling, og en nasjonal spørreundersøkelse. Casene er

-Bildeling i Buskerud fylkeskommune og Vestaksen Eiendom

-Deling av hytter i DNT Ringerikes system

-Deling av utstyr i Nedre Djupdalen Vel i Drammen

-Andelslandbruk i Vestfold og Akershus

Noen av informantene peker på at DNT-tradisjonen og bruk av hytter til en viss grad kan trues av at nye grupper som ikke er kjent med systemet, tar dette i bruk. Uten kjennskap til normer og praksis kan dette gjøre at disse gruppene ikke oppfyller grunnleggende forutsetninger for at systemet skal fungere. Videre vil bærekraften til systemet også være avhengig av tilstrekkelig tilslutning og rekruttering til det frivillige arbeidet som kreves. Mange av hyttene som drives av DNT Ringerike har for eksempel koiesjefer som er pensjonister og videreføring av vedlikeholdsarbeid og tilsyn krever etter hvert at yngre krefter overtar.

Studien vår av DNT-hyttene avdekker noen betingelser for at systemet skal kunne overleve, og også kunne overføres til tilsvarende eller andre delingsystemer i inn- og utland. Forpliktelsen og tilslutning til systemet fra brukerne, og det at man møtes ansikt til ansikt ser ut til å være avgjørende for at normer og praksis skal kunne overføres mellom ulike brukergrupper. En klar forståelse for at systemet er tillitsbasert og bygger på frivillighet er også påkrevet for at nye grupper skal få kunnskap om hvordan systemet fungerer og oppfylle nødvendige forutsetninger for at dette skal kunne videreføres.

Klimaeffekter av deling av hytter

Deling av hytter slik det gjøres gjennom DNT systemet kan ha vesentlige positive klimaeffekter, men det er avhengig av hvordan det tilrettelegges for bruk og forbruksprofilen til de som bruker hyttene. Her er noen momenter som vil påvirke klimafotavtrykket til DNT hytter.

- Hvordan man reiser til DNT hytter har betydning for klimafotavtrykket. Større tilrettelegging for grønne transportløsninger til DNT hytter er viktig for å få ned utslippene.
- Hytter som er nærmere der man bor er bedre å benytte enn hytter langt unna på grunn av klimautslipp ved reiser. Tilrettelegging for kortreiste hytteturer blir dermed viktig.
- Hytter som brukes av mange gir selvsagt mindre klimafotavtrykk enn når hver enkelt familie eier sin egen hytte. Det er derfor viktig at bruk av DNT hytter kommer istedenfor, ikke i tillegg til eie av egen hytte for å få et positivt klimafotavtrykk.
- Dersom bruk av DNT hytter og turer til hyttene erstatter turer med fly til utlandet vil DNT-tilbudet kunne være et viktig bidrag til å redusere utslipp fra nordmenns fritidsreiser.

